

עיתון שיתופי

תחום הדעת: היסטוריה חמ"ד

מהו עיתון שיתופי?

במשימה זו יתבקשו התלמידים לכתוב בשיתוף פעולה עיתון העוסק בנושא/בסוגיה/בדילמה שבחרו מתוך האשכול הנבחר ובהיבטים השונים המתקשרים לנושאים הנלמדים. במשימה זו התלמידים יעבדו בזוגות או בצוותים של שלושה תלמידים.

שלבי ביצוע המשימה

המשימה מורכבת מארבעה שלבים:

שלב 1 – היכרות עם המשימה: הכרת הנדרש במשימה ובשלביה השונים; הכרת הקריטריונים שעל פיהם יוערך התוצר הסופי; צפייה בתוצר לדוגמה.

שלב 2 – תכנון: תכנון שלבי ביצוע המשימה; בחירה והצגה בראשי פרקים של תוכן הכתבה החדשותית המרכזית; בחירה והצגה בראשי פרקים של תוכן כתבות המשנה; ציון והצגת מושגים; הצגה וסיווג של מקורות; הגשה למורה של ראשי הפרקים, המושגים והמקורות.

שלב 3 – טיוטה: הרחבת ראשי הפרקים שהוגשו בשלב 2 ועריכת שינויים נדרשים בהתאם להערות המורה בשלב 2; כתיבת תוכן לכתבת "דבר העורכים"; הגשה למורה של טיוטת המשימה.

שלב 4 – הגשה סופית: כתיבה ועריכת שינויים נדרשים בהתאם למשוב המורה בשלב 3 והגשה של התוצר הסופי ומבדק/משוב אישי (רפלקציה).

התוצר

התוצר "עיתון שיתופי" מחולק לכמה חלקים, ובהם חלקים שיתופיים, שבהם חברי הצוות עובדים יחד, וכן חלקים אישיים, שבהם כל חבר צוות עובד לבד:

1. כתבה חדשותית מרכזית (שיתופי)
2. כתבת משנה (כמספר חברי הצוות) (אישי)
3. "דבר העורכים" (שיתופי)
4. מושגים (אישי + שיתופי)
5. מקורות (אישי + שיתופי)
6. מבדק / משוב אישי (רפלקציה) (אישי)

פירוט חלקי התוצר "עיתון שיתופי":

כתבה חדשותית מרכזית (שיתופי)

- חלק זה הוא שיתופי: כל חברי הצוות יכתבו אותו יחד.
- חברי הצוות יבחרו נושא/סוגיה/דילמה מחומר הלימוד ובהתאם לאשכול הנבחר. נושא זה יהיה הבסיס לתוכן כל כתבות העיתון השיתופי שיכתבו (לאחר שאישר המורה את הנושא שבחרו).
 - חברי הצוות יכתבו כותרת ראשית לכתבה החדשותית המרכזית. על כותרת זו לשקף את תוכן הכתבה החדשותית המרכזית ואת האשכול הנבחר.
 - חברי הצוות יכתבו כותרת משנה לכתבה החדשותית המרכזית. על כותרת זו לשקף את הרעיון המרכזי של הכתבה החדשותית המרכזית.
 - חברי הצוות יציגו את תוכן הכתבה החדשותית המרכזית באופן ברור, מהימן ומפורט.
 - חברי הצוות יצרפו מקור חזותי לחיזוק הנאמר בכתבה. חברי הצוות יכתבו הסבר מילולי קצר בנוגע למקור חזותי זה: מהו וכיצד הוא קשור בנושא הכתבה החדשותית המרכזית. על הסבר

זה להיות בהלימה לתוכן הכתבה החדשותית המרכזית ולאשכול הנבחר. חברי הצוות יצינו את מקורו של המקור החזותי (שם היצירה, שם היוצר, היכן פורסמה היצירה).

- חברי הצוות יצינו מושגים שונים ורלוונטיים מתחום הדעת ובהתאם לאשכול הנבחר, כמספר חברי הצוות - כל תלמיד יציג מושג אחד לפחות. חברי הצוות ישלבו ויקשרו את המושגים לתוכן הכתבה החדשותית המרכזית.
- חברי הצוות יציגו ויסווגו מקורות רלוונטיים, שונים ומהימנים, מלבד ספר הלימוד, לביסוס תוכן הכתבה החדשותית המרכזית, כמספר חברי הצוות - כל תלמיד יציג מקור אחד לפחות. חברי הצוות ינמקו מדוע לדעתם מקורות אלה מהימנים ורלוונטיים למשימה. חברי הצוות ישלבו את המקורות בכתבה החדשותית המרכזית על ידי הוספת מראי מקום מלאים ומפורטים.

המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-250-450 מילים.

כתבת המשנה (אישי)

חלק זה הוא אישי. כל תלמיד יכתוב אותו בנפרד.

- כל תלמיד בצוות יבחר סוגה לכתבת המשנה שברצונו לכתוב: טור דעה, ריאיון (אמיתי או דמיוני), מכתב למערכת או מדור כללי כלשהו. על כל חבר צוות לבחור סוגה שונה. בנוגע למדור כללי – יכולים לבחור אותו יותר מחבר צוות אחד. עם דמות אמיתית אפשר לערוך אך ורק ריאיון אמיתי, בכפוף לכללים האתיים והמשפטיים הנדרשים; ריאיון דמיוני אפשר לערוך עם דמות אמיתית בתנאי שמדובר בדמות שאינה בין החיים כיום.
- כל תלמיד בצוות יכתוב כותרת לכתבת המשנה. על כותרת כתבת המשנה לשקף את נושא הכתבה החדשותית המרכזית, את תוכן כתבת המשנה ואת האשכול הנבחר.
- אם תלמיד החליט לצרף מקור חזותי (לא חובה), הוא יוודא שמקור זה מחזק את הנאמר בכתבה. התלמיד יכתוב הסבר מילולי קצר בנוגע למקור חזותי זה: יציג את המקור ויסביר כיצד הוא קשור בנושא כתבת המשנה. התלמיד יציין את מקורו של המקור החזותי (שם היוצר, שם היצירה, היכן פורסמה היצירה).
- בכתבת המשנה כל תלמיד יביא לידי ביטוי את "הקול האישי" ההיסטורי שלו ואת נקודת המבט שלו. על תוכן כתבת המשנה להיות כתוב בסוגה שנבחרה, קשור בתוכן הכתבה

החדשותית המרכזית, בהלימה לאשכול הנבחר ומוצג באופן ברור, מהימן, מפורט, משכנע ורלוונטי.

- כל תלמיד בצוות יציין מתחום הדעת ובהתאם לאשכול הנבחר שני מושגים שונים לפחות, הרלוונטיים לנימוקים לעמדתו - מושג אחד לכל נימוק. על מושגים אלה להיות שונים מהמושגים השיתופיים. התלמיד ישלב ויקשר את המושגים לנימוקים.
- כל תלמיד בצוות יציג ויסווג שני מקורות שונים לפחות, מלבד ספר הלימוד, מהימנים ורלוונטיים לנימוקים לעמדתו - מקור אחד לכל נימוק. על מקורות אלה להיות שונים מהמקורות השיתופיים. התלמיד ינמק מדוע לדעתו המקורות מהימנים ורלוונטיים למשימה. התלמיד ישלב את המקורות בהצגת העמדה על ידי הוספת מראי מקום מלאים ומפורטים.

המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-200-400 מילים.

"דבר העורכים" (שיתופי)

חלק זה הוא שיתופי: כל חברי הצוות יכתבו אותו יחד.

"דבר העורכים" מאפשר לחברי הצוות להביע את עמדתם ולהשפיע על הקוראים.

- חברי הצוות יערכו דיון משותף על הנושא/הסוגיה/הדילמה, על תוכן הכתבה החדשותית המרכזית ועל תוכן כתבות המשנה של כלל חברי הצוות. חברי הצוות יגבשו יחד תובנה היסטורית מוסכמת בנוגע לנושא.
- חברי הצוות יכתבו כותרת לכתבת "דבר העורכים". על כותרת "דבר העורכים" לשקף את תוכן העיתון כולו ואת האשכול הנבחר.
- בתוכן "דבר העורכים" על חברי הצוות להתייחס לכל המידע/הרעיונות/העמדות/התובנות/הפרשנויות שהוצגו בכתבה החדשותית המרכזית ובכתבות המשנה של כלל חברי הצוות וכמו כן לתובנה ההיסטורית המוסכמת.
- חברי הצוות יציגו מושג/ערך רלוונטי אחד מתחום הדעת ובהתאם לאשכול הנבחר, שעזר להם לגבש את התובנה ההיסטורית המוסכמת, ויסבירו כיצד מושג/ערך זה רלוונטי לנושא/לסוגיה/לדילמה, וכיצד הוא עזר להם לגבש את התובנה ההיסטורית המוסכמת.
- חברי הצוות יסבירו את ההשלכות ו/או את נימוקי התובנה ההיסטורית המוסכמת שהציגו.

- חברי הצוות יכתבו בלשונם את "דבר העורכים" באופן ברור, שלם, מהימן, מפורט ובהלימה לאשכול הנבחר. חברי הצוות ישתמשו באופן ביקורתי ואחראי בכלי בינה מלאכותית (לאחר שאימתו ועיבדו את המידע שהתקבל).

חברי הצוות יוכלו לערוך את החלק הזה החל בשלב 3.

המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-250-450 מילים.

מושגים (אישי + שיתופי)

חברי הצוות יצינו מושגים הרלוונטיים לתחום הדעת ובהתאם לאשכול הנבחר, גם לחלקים האישיים וגם לחלקים השיתופיים של המשימה. חברי הצוות יקפידו לשלב ולקשר כל מושג לתוכן של הקטע הרלוונטי:

מושג שיתופי:

- מושג שחברי הצוות מתייחסים אליו בחלקים השיתופיים במשימה (הכתבה החדשותית המרכזית; "דבר העורכים").
- חברי הצוות יצינו מושגים שונים ורלוונטיים מתחום הדעת ובהתאם לאשכול הנבחר, כמספר חברי הצוות – כל תלמיד יציין מושג אחד לפחות. חברי הצוות ישלבו ויקשרו את המושגים לתוכן הכתבה החדשותית המרכזית ול"דבר העורכים". כמו כן הם יקשרו מושג/ערך לתוכן "דבר העורכים", ויסבירו כיצד מושג/ערך זה תרם לגיבוש התובנה ההיסטורית המוסכמת המוצגת ב"דבר העורכים".
- המערכת תשייך אוטומטית מושגים אלה לכל חברי הצוות.

מושג אישי:

- מושג שכל חבר צוות בנפרד מתייחס אליו בחלקים האישיים במשימה (כתבת המשנה).

- על כל חבר צוות לציין שני מושגים אישיים (שונים) מתחום הדעת ובהתאם לאשכול הנבחר, הרלוונטיים לתוכן כתבת המשנה. על התלמיד לשלב ולקשר את המושגים לתוכן כתבת המשנה.
- המערכת תשייך אותם אוטומטית, לפי זהות המשתמש.

מקורות (אישי + שיתופי)

חברי הצוות יציגו וישלבו מקורות רלוונטיים שונים ומהימנים, גם לחלקים האישיים וגם לחלקים השיתופיים של המשימה.

מקור שיתופי:

- מקור שחברי הצוות מתייחסים אליו בחלקים השיתופיים של המשימה (הכתבה החדשותית המרכזת; "דבר העורכים").
- על כל חבר צוות להציג מקור שיתופי מהימן אחד לפחות, הרלוונטי לביסוס תוכן הכתבה החדשותית המרכזית.
- המערכת תשייך אותם אוטומטית לכלל חברי הצוות.

מקור אישי:

- מקור שכל חבר צוות בנפרד מתייחס אליו בחלקים האישיים במשימה (כתבת המשנה).
- כל חבר צוות יציג שני מקורות אישיים לפחות, שונים ומהימנים, הרלוונטיים לביסוס תוכן כתבת המשנה.
- על המקורות אלה להיות שונים מהמקורות השיתופיים.
- המערכת תשייך אותם אוטומטית, לפי זהות המשתמש.

מקורות - כללי:

- עבור כל מקור המצורף לרשימת המקורות כל חברי הצוות ימלאו את כל הסעיפים המוגדרים ברכיב ניהול המקורות וינמקו מדוע לדעתם המקורות מהימנים ורלוונטיים למשימה.
- תוכן שנוצר על ידי בינה מלאכותית לא יתקבל כמקור במשימה. תוכן זה יכול לשמש כלי עזר לאיתור מקורות מהימנים ורלוונטיים. רק המקורות המהימנים והרלוונטיים שהתלמידים יאתרו יכולים לשמש מקורות לכתיבת המשימה.
- לאחר שחברי הצוות יגישו את המשימה, ידרג המורה את רמת הרלוונטיות והמהימנות של כל המקורות: גבוהה, בינונית או נמוכה.
- חברי הצוות ישלבו את המקורות בפסקאות הרלוונטיות במשימה על ידי הוספת מראי מקום מלאים ומפורטים.
- מומלץ לחברי הצוות להימנע מהוספת מראי מקום למקורות שהמורה דירג את הרלוונטיות ו/או המהימנות שלהם ברמה נמוכה.

מבדק/משוב אישי (רפלקציה) (אישי)

חלק זה הוא אישי - כל תלמיד יכתוב אותו בנפרד.

במסגרת ההגשה הסופית של שלב 4, כל חבר צוות יתבקש לערוך שיחה עם בוט, שהיא חלק בלתי נפרד מהמשימה.

שיחה זו תיפתח במערכת רק לאחר שכל חברי הצוות הגישו את עבודתם במסגרת שלב 4 או לחלופין – עם הגעת מועד ההגשה האחרון שקבע המורה – המוקדם שבהם. מרגע זה יוקצב לחברי הצוות פרק זמן של שלוש יממות (72 שעות) להתחיל את ביצוע המבדק/המשוב האישי. בתום פרק הזמן הזה תיחסם בפני חברי הצוות הגישה לביצוע המבדק/המשוב האישי והם לא יוכלו עוד לבצעו.

הערה: השיחה עם הבוט נערכת בדיבור. יש לוודא מראש שהציוד הנדרש קיים, וכי התלמיד נמצא בסביבה שקטה המאפשרת ביצוע תקין של המבדק/המשוב האישי.

בתחילת השיחה יציג הבוט את עצמו ויסביר את אופן ביצוע המבדק/המשוב האישי. בסיום ההסבר יתבקשו התלמידים לאשר שהבינו את ההנחיות ושהם מוכנים להתחיל. אישור זה יגרום לפתיחת המבדק/המשוב האישי בפועל.

המבדק מוגבל בזמן (המערכת תיידע מראש מהו פרק הזמן המוקצב להם). השיחה תתנהל במבנה של שאלות ותשובות.

השאלות הן בשני תחומים:

- שאלות תוכן – שאלות הקשורות בנושא העבודה שהגישו התלמידים. מטרתן לוודא שהם הבינו והפנימו את הרעיונות המרכזיים ולמדו את הידע שעליו התבססה העבודה.
- שאלות משוב אישי – שאלות שמטרתן לאפשר לתלמידים לשתף בתחושותיהם ובחוויותיהם בנוגע לתהליך שעברו: מה למדו, באילו קשיים נתקלו, באילו אסטרטגיות השתמשו וכדומה.

באמצעות שיחה זו נבחנת לא רק איכות התוצר הסופי, אלא גם עומק ההבנה האישית של התלמידים ויכולתם להתבונן באופן ביקורתי ומשמעותי על תהליך הלמידה שעברו.

שימוש בבינה מלאכותית:

אפשר להשתמש בכלי בינה מלאכותית ככלי עזר במשימה, אך חשוב לעשות זאת בצורה מושכלת, ביקורתית ואחראית. שימוש נכון בבינה מלאכותית יכול להעצים את תהליך הלמידה ולסייע להם באיסוף מידע, בסיעור מוחות, בניסוח ראשוני ובארגון הרעיונות. עם זאת, האחריות על איכות העבודה היא של התלמידים בלבד!

כדי להבטיח שהמשימה תהיה איכותית, עצמאית, מקורית ותשקף את תהליך הלמידה של חברי הצוות, את הידע שרכשו ואת התובנות האוטנטיות שלהם, על חברי הצוות להקפיד על ההנחיות האלה:

1. הטקסט של המשימה צריך להיות מנוסח בלשונם, והרעיונות במשימה צריכים להיות כתובים בסדר הגיוני המשקף לכידות רעיונית. על חברי הצוות לזכור כי מטרת העבודה היא להציג ולהפגין את הידע, ההבנה והיכולת שלהם, ולא של כלי הבינה המלאכותית.
2. על חברי הצוות להשתמש באופן ביקורתי ואחראי בכלי בינה מלאכותית – עליהם לעבד את כל המידע שמתקבל מכלי בינה מלאכותית. על חברי הצוות לאמת תמיד את נכונות המידע באמצעות מקורות מהימנים, לבדוק את המהימנות והרלוונטיות של המקורות שהבינה המלאכותית מציעה, לשפר את הניסוחים ולהתאים אותם לסגנון לסגנונם האישי ולדרישות המשימה.
3. על חברי הצוות להקפיד להוסיף מראי מקום מלאים ומפורטים למקורות רלוונטיים ומהימנים במקומות המתאימים לכל אורך המשימה.

חשוב! תוכן שנוצר על ידי בינה מלאכותית לא יתקבל כמקור במשימה. תוכן זה יכול לשמש כלי עזר לאיתור מקורות מהימנים ורלוונטיים. רק המקורות המהימנים והרלוונטיים שחברי הצוות יאתרו יכולים לשמש מקורות לכתיבת המשימה.

המיומנויות המרכזיות שהתלמידים ירכשו בעת ביצוע המשימה הן:

- אוריינות לשונית
- אוריינות מידע והערכה
- חשיבה ביקורתית
- מודעות חברתית - עבודת צוות